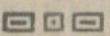

NOVA DOBA

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto. — Cena: Za celo leto 36 K, za pol leta 18 kron, za četrt leta 9 K, za 1 mesec 3 krone. Posamezna številka stane 40 vinarjev. Na pismene naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati. Naročniki naj pošiljajo naročnino po poštni nakaznici. Reklamacije glede lista so poštne proste. Ne-frankirani dopisi se ne sprejemajo. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU. ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINDLER.

Uredništvo in upravnništvo se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju, Strossmayerjeva ulica št. 3. Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer: za navadne oglase po 30 v od 1 mm, za poslana, naznanila občnih zborov, naznanila o smrti, zahvale itd. 50 v od 1 mm, za reklamne novice med tekstom 2 v od vrste, Mali oglasi (največ 4 vrste) 4 K. Pri večkratnih objavah popust. Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 65.

Iz občinskih volilnih shodov v Središču in Ptuj.

Iz poročila dr. V. Kukovca.

Prav smešno se sliši pritožba, da bodo zdaj prišli v občinske odbore ljudje, ki nič nimajo, in bodo gospodovali čez one, ki plačajo. Popolnoma nemogoče je, da bi mogla trajati držati občino skupina, ki bi hotela zlorabiti občinski zastop, da uniči domači kapital in posest. Delokrog občine je vendar natančno omejen. Po prvem slučaju zlorabe, ali že poskušaj, bode nadzorovalna oblast mogla in morala tak zastop razpustiti. Čemu torej strah! To je le nevednost ali pa prazen izgovor. Delavci imajo med seboj izobražene ljudi, ki imajo za potrebe človeške družbe mnogokrat več smisla nego krogi, v katerih rokah so doslej tu pa tam občine bile.

Proč s trgovci oderuhi, se kliče. Dobro, kdor hoče pri občini zaslužiti, se mu težko zaupa in ne bode se ga sprejelo pri poštenih strankah na kandidatsko listo. — Toda uradniki, katerih sodelovanje v občini je zlasti danes potrebno, pač ne bodo tako kratkovidni, da bi se hoteli brez ostalega meščanstva polastiti občin. — Kmalu bi morali občutiti, da bi bili obsodeni v marsikje nemogoči, če bi hoteli izključiti sploh obrt in posest in podjetništvo.

Ne moremo pogrešati dobrih gospodarjev iz prejšnje dobe, se pravi. Baš v Ptuj imamo vzgled takih prejšnjih dobrih gospodarstev. Hranilnica je zadolžena za 21 milijonov kron vojnega posojila, za 6 milijonov celo brez vsakega sklepa ravnanstva, vse na račun ubogih vlagateljev, mladoletnih otrok. Država naj pomaga. Seveda, zakaj jo pa imamo, če ne za kritje naših lumparij! Ni si treba prikrivati, da bode treba izgubo tudi iz občinskih sredstev kriti. Ali so pa najprimernejši oni, ki so bremena zakrivali? — Kozla ne morete nastavljeni kot vrtnarja!

Ljudska (klerikalna) stranka, ki je v največ slučajih kriva, da je naše ljudsko premoženje do pol milijarde zapisano za dvomljivo vojno posojilo, navidezno najhujše nasprotuje obnovitvi občinskih odborov. Išče kompromise v celjski okoliški občini, išče jih v Mariboru. Če bi demokracija mislila le na težave, ki nas čakajo, da ta gnoj izkldamo, bi radi pustili to skrb klerikalcem samim. Toda poštena stranka tega ne more pustiti, saj nas gnoj sicer vse zaduši. Vsak politično misleč človek brez ozira na strankarsko mišljenje mora pozdravljati prenovitev občin.

MILOŠ ŠTIBLER:

Pri srbskih kmetovalcih v Šumadiji.

(Dalje.)

Srbski kmet, ki tvori ogromno večino svojega naroda, obdeluje v Šumadiji svoja polja na način, da bi mu v tem pogledu slovenski kmet imel pokazati je malo novega. Veliko prednost mu nudi narava, priroda sama s tem, da je srbska zemlja nenavadno rodovitna in močna. Toda razumtega pozna srbski kmet vse moderno kmetijsko orodje in osobito tudi stroje. Živinoreja v Šumadiji — ostali so sicer samo ostanki — istotako dokazuje veliko smotrenost, s katero se je gojila ta grana ali panoga srbskega kmetijskega gospodarstva. Srbski kmet v Šumadiji ima vinograde, kojih obdelovanje za najboljšimi v Sloveniji ne zaostaja. Ima tudi hiše, stanovanja, ki morajo vzbuditi pozornost in občudovanje vsakega nepristranskega opazovalca. Seveda bo najti v Šumadiji tudi takih hiš, v katerih bi človek ne prebival z isto navdušenostjo, kakor se more prebivati v selu Banja pri kmetu Joči Dragačeviću ali pri kmetu Džorče Dukiću. Toda imate mari v Sloveniji same take kmečke hiše, v katerih se počuti meščan kakor v dobri meščanski hiši? Z stanovanji je pač ravno tako, kakor je z vsemi o-

stalih odborov v teh razmerah. Najsi bi prišli tudi po večini novi možje ali le deloma. Kdor zelo upije proti zastopstvu manjšin, je sumljiv.

Kdor nima srca za ljudstvo, kdor ne vidi v državi mogočnega štita našega blagostanja, kdor hoče ustrezati svoji prepirljivosti, naj ne sili, za Boga, v občinski odbor, ker bode nesreča sebi in ovira drugim. Mislimi moramo na dobavo dohodkov za naše ceste. Mislimi moramo na združitev občin. Kaj hočejo tako male občine, ki jih je v enem samem ptujskem okraju 153 in v mariborskem 190! Ustvariti moramo večje občine, ki bodo sposobne svojih nalog. Mislimi moramo na preosnovo zakona o okrajnih zastopih, na namestitve deželne odbora. Vse je že sklenjeno na papirju, ni pa izvedeno in tudi ne more biti brez sodelovanja občin. Ne bode zabavno sedeti v občinskem zastopu!

POLITIČNE VESTI.

Politična posvetovanja v Zagrebu.

Dne 4. in 5. tm. so se pripeljali v Zagreb minister Pribičević iz Beograda, minister dr. Lukinič iz Karlovca, minister dr. Kramer in predsednik pokrajinske vlade dr. Žerjav iz Ljubljane. Dne 5. tm. so se vršila važna politična in gospodarska posvetovanja, posebno tudi v valutnem vprašanju.

Novoletne čestitke. Poročali smo, da je poslal min. predsednik g. Davidovič vsem min. predsednikom zveznih držav novoletne čestitke. »Presbiero« javlja službeno odgovor francoskega min. predsednika Clemenceauja, ki se glasi: »Globoko ginjen vsled Vaše brzojavke, Vas prosim, da izvolite sprejeti z mojo hvaležnostjo tudi izraz globoke simpatije, s katero spremlja Francija razvoj in napredek Vaše države.«

Sporazum med Jugoslavijo in Rumunsko. Pariški listi poročajo iz Bukarešte, da pride vsled zblizanih odnošajev med obema do popolnega sporazuma. Neva rumunska vlada je baje prepustila ves potreben material za savski most drž. v. SHS ter ji dala na razpolago tudi večje število lokomotiv. Sliši se, da je naša vlada pripravljena začeti direktna pogajanja z Rumunijo glede banatskega vprašanja in v drugih teritorialnih zahtevah.

Mir v Evropi odvisen od sporazuma Italije z Jugoslavijo. Clemenceau je imel dne 23. decembra 1919 v francoski komori govor o mednarodni situaciji. Po-

stalimi znaki, po katerih se v posameznih narodih presoja stopnja kulture: Eni so jo že dosegli, drugi še ne!

In drugo poglavje: Srbski kmet prideluje v lastnem gospodarstvu skorajda vse, kar potrebuje za svoje življenje in svoje delo. Osobito omenjam tu celo vrsto orodja in obleke ter perilo, vohče. Ni tako dolgo od tega, ko smo mogli isto opazovati tudi pri slovenskem kmetu. Toda pri nas je to minulo. Zakaj? Vedno bolj se je začel razvijati boj za življenje in za vsakdanji kruh. Slehern človek je moral začeti trgovsko obravnavati i čas i svojo delavno moč, telesno in duševno. To je bila zrnaga kapitalizma in tudi naš kmet je opustil domače izdelovanje raznih gospodarskih potrebščin in obleke ter začel vse to kupovati, češ, da se tako dobi ceneje. In to pretvarjanje so gotovi ljudje zopet imenovali napredek kulture. Toda kakšen je bil ta napredek? — Naš kmet je pozabil, kar je njegovemu očetu še dobro koristilo. Kulturni svet pa je povzročil razmere, v katerih so postale razne potrebščine tako redke in tako drage, da si jih kmet ne more več kupovati. Kdo je sedaj na boljšem: Ali naš človek, ki je hitel za kulturo, ali pa srbski kmet, ki se še ni navačil gledati vsake malenkosti, ko jo rabi v svojem gospodarstvu, na odvisnost od trgovca oziroma od »trga«?

Najzanimivejše pa je vsekakor tretje

menljiv je odstavek, v katerem pravi: »Mi smo morali Italiji še-le raztolmačiti, da mora biti odkrit sporazum z Jugoslavijo temelji njene politike... Tega dne, ko prenehajo vse težkoče tega sporazuma, bode nam moči početi svobodno dihati.« — Te besede francoskega premierja so pač pomenljive: ni antanta napotila nas na sporazum z Italijo, ampak Italijo z nami in od tega sporazuma je odvisen evropski mir. V današnjem mednarodnem ravnotežju ni samo Italija, ki po svoji legi predstavlja jeziček na tehtnici; tudi mi igramo po naši geografični legi veliko vlogo, katera postaja z našo vojno zmoglostjo le še večja. Clemenceau je popolnoma točno presodil položaj: ne da se brez reakcije rezati po telesu živega naroda, a ta reakcija bi pomenila vojsko. — V Istri, Reki, da ne govorimo še o Dalmaciji. Živi jugoslovanski narod v ogromni večini: Istra, Reka, Zadar, Šibenik in vse kvarnersko-dalmatinsko otočje je živo meso tega naroda.

Kdor bi odtrgal kos tega ozemlja od nas, ni naš prijatelj, med njim in nami ni mogoče srčni sporazum. Italijske manjšine v teh področjih in v mestih zamorejo zahtevati, da se priznava njihova prava, ali nikakor niso opravičene zahtevati, da se politično spojo z zunanjio državo.

Ostanki italijanskih izseljencev in nekoliko desetisoč renevatov ni nikdar zamoglo, naimanj pa danes, zahtevati, da se prikloni ozemlje, ki je pretežno oblikovano od Jugoslovancov, Italiji, katera jim nikdar ni bila domovina. Pa da bi se to tudi pod katerokoli pretvezo zgodilo, jugoslovanski narod ne bo tega nikdar preboler, ampak bo prei ali slei vstal, da odreši odtrgane mu dele svoje domovine. — Ta situacija jasno kaže smeri politike sporazuma, katera bi se morala voditi, v kolikor se tiče jadranskega vprašanja. — Italijanski minister Nitti prenošča sicer Dalmacijo Jugoslaviji, tembolj pa zahteva, četudi prikrito, Reko, v čemer se slaga z enim delom italijanskega javnega mnenja, katero je uverjeno, da je Italija zahtevala Dalmacijo samo za to, da bi isto zamogla svoičasno zamenjati z Reko, katere radi odpora Rusije ni mogla z londonskim paktom nalahko dobiti. — Za časa, ko se je počela nova politična orientacija, na je imel italijanski premier nesrečno roko. Dregnil je baš v najhujšo rano na jugoslovanskem telesu — na Reko. To mesto, ki po njegovih besedah nima nobene ekonomske važnosti za Italijo, je baš za naše trgovstvo, obrt in promet, kakor tudi v narodnem oziru veljavno. — Če hoče Italija res jasen spo-

poglavje: Skupno delo, skupno trpljenje. Srbski kmet dela v »mobi«. Sosedje se z delom medsebojno podpirajo. To se ne vrši za plačilo v denarju, temveč jaz delam danes tebi, jutri delaš ti meni. Jaz tebi posodim delo in ti mi zopet delo vrnes. Ni to končno isto, ako jaz plačam tvoje delo v denarju in ti zopet moje ravno tako? Ni; ravno v tem obstoji velikanska prednost pri srbskem načinu medsebojne pomoči, da tam ne gre za medsebojno denarno, gospodarsko izkoriščanje. Denarni dobiček tam ni prva misel, temveč temeljna misel je baš pomoč, ki jo hočem prinesiti bratu, sosedu, sotrpinu in ki jo on zopet prinese meni. Pri nas, kjer vlada kultura, pa je prvo vprašanje, koliko mi boš plačal za moje delo. O ti srečna srbska »nekultura«, kako daleč si pred nami! Slovenski kmet bo kmalu obupal vsled neznosne draginje kmetijskih delavcev, med tem ko pri srbskem kmetu o tem vsaj v Šumadiji — dalje še niseim bil — niti sluha ni. In končno izraža srbski način skupnega dela zdravo jedro človekoljubja, o čemer pri našem kapitalističnem načinu dela in mišljenja skorajda ni več sledu.

Pri vsem tem diči to ljudstvo velika pridnost, bistroumnost in treznost, razum tega skromnost in zadovoljnost. Kako je vse to zadovoljno z vsako drobtinico, ki prileti z miz one gospode, koja vodi upra-

razum, ga lahko ima, se-vé na drugi podlagi — nikdar pa na taki, kakor jo razlaga Nitti, katero je nek dopisnik »Timesa« pogodil prav dobro z »vojno pogibeljo«.

Proklamacija Nikite. Beograjska »Demokratija« prinaša v svoji številki od 4. tm. »proklamacijo« bivšega kralja Nikite oziroma njegove vlade, v kateri pozivlje »vse podanike črnogorske vlade«, da se ob času, ko bo to »vlada kraljevine Črnogore« spoznala za dobro, podajo pod »sveti« barjak Črnogore. Obenem je oprostila dijaštvo od tega vpoklica, da da priliko dovršiti svoje študije, ako se isti s častno obvezo zavežejo, da bodo prihiteli pod njegov prapor. Kdor se temu pozivu ne odzove in ne vstopi v Italijo pod črnogorsko vojno, se ne smatra od 15. januarja 1920 več za podanika črnogorske vlade. Ta svetovni glumač misli res, da mu bodo Črnogorci šli na lim! Gotovo se mu bodo za njegovo vladanje v Italiji najlenše zahvalili.

D' Annunzio hočejo socijalisti s silo iztirati. Reški socijalisti so nameravali prirediti 7. tm. veliko manifestačno skupščino, katero pa so arditni na d' Annunzijevo povelje razgnali. Socijalisti so nato v tajnem shodu sklenili pozvati antanto, da takoj odstrani d' Annunzia, sicer bodo posegli sami po orožju in d' Annunzia iztirali s silo.

D' Annunzio hoče k Japoncem. Iz Sušaka se javlja, da hoče d' Annunzio z aeroplanom v Tokio in sicer preko atlantskega morja, Amerike in tihega oceana. Priprave za polet so v polnem teku in bo d' Annunzio baje že tekom tega meseca odletel. Adio, »nebeški« d' Annunzio!

Primorski poslanci ne izstopijo iz strank. Listi so poročali, da bodo primorski poslanci izstopili iz strank, v katerih so dosedaj stali, in tvorili posebno skupino iz zasedenega ozemlja. Temu nasproti prihaja vest, da so ti poslanci sklenili dne 6. tm. v Zagrebu, da ostanejo v dosedajnih parlamentarnih klubih, vendar bodo poleg tega osnovali posebno parlamentarno združenje poslancev iz zasedenega ozemlja v svrhu varovanja specijelnih interesov zasedenega ozemlja.

Za narodni jezik v cerkvi. Za božič je razposlala češka duhovščina svojemu narodu obširen oklic, v katerem pozivlja narod čehoslovaški, da zna človek le v enem jeziku moliti k svojemu Bogu — v materinem jeziku! Z dobljeno svobodo naj se osvobodí tudi duša vernika in naj govori s Stvarnikom v svoji domači besedi. Stari privilegij »češkega bogoslužnega jezika« naj pride zopet do ve-

vo dežele. Niti najmanjše nervoznosti ne opaziš nikjer, temveč vse z največjo potrpežljivostjo čaka na bodočnost, na dobro, ko bo lepše, ko bo tako lepo, kakor je baje dalje na zapadu, na Francoskem ali Angleškem. Lepo »polagano«, to je: lepo počasi, a sigurno je treba iti naprej! Te potrpežljivosti ne najdeš samo pri kmečkem ljudstvu, temveč pri vsem narodu. Baš je bila v Beogradu vladna kriza. Protič, vodja radikalcev je odstopil in opozicijske skupine so bile poklicane, da sestavijo novo vladu. Ali kako se je ta kriza razvijala! Počela je krog 20. julija 1919 in trajala je cela dva meseca. Kje naidemmo še podobne slučaje v modernih državah? Toda to tukaj nikogar ne razburja. Kakor so potniki v Mladenovcu mirno in brez najmanjšega razburjenja nad tri ure čakali na odhod vlaka ter med tem z največjim navdušenjem plesali na železničnem tiru »kolo«, ravno tako je vsak Beograjec mirno čakal na rešitev krize. »Ali je kriza že rešena?« tako je vprašal vsak dan po dvakrat. »Ni še!« In ni več drugega govoril o tej stvari, nego le to še, da je zarovarjal ali Protiča ali Pribičevića, kateri skupini je pač ravno veljala njegova simpatija. Da bi pa bilo treba take krize reševati hitreje, o tem se je le redkokdaj in še takrat samo mimogrede čula kaka opazka.

(Konec prih.)

ljave. Cerkve in oltarji naj bodo trdnjave materinskega jezika! Tako govori češka narodna duhovščina svojim vernikom; na sto in stotisoče, na milijone se odziva češki narod temu klicu in odobrava korake duhovništva. Tudi v Jugoslaviji je gibanje za demokracijo cerkve in za narodni jezik v službi božji posebno v Dalmaciji zelo živahno. Jednako močno se širi gibanje tudi po Hrvatskem. Naša slovenska duhovščina je pa preveč klerikalno latinsko organizirana, da bi se mogla vneti za sveti narodni jezik, v katerem naj bi s svojimi verniki skupno govorila z Bogom. Jugoslovani imamo že dobro predzgodovino svoje narodne krščanske cerkve in bi bilo želeli, da se tudi naša duhovščina zavzame za isto z ono vneto, s katero se sicer ukvarja v politiki. Reformno gibanje je v teku in tok se ne bo dal vstaviti ob pasivnosti oziroma neodločnosti slovenske duhovščine — uspeh bo le ta, da bo naša duhovščina zopet zadnja med spoznavalci!

Pristaši Nikite poraženi. Iz Podgorice prihaja vest, da se je zadnja 2 tedna udalo 50 zapeljanih Nikitinih podanikov. V zadnjih bojih je bilo 50 mož ujetih, 10 ranjenih in 11 mrtvih. Vojaštvo preganja skupno s prebivalstvom odpadnike z uspehom. V obče vlada mnenje, da, če okrog Božića ne bo več novega vpada, se bo moglo reči, da je rovanje razkralja Nikite končnoveljavno zadušeno.

Bolgarska monarhija bo, kakor vse kaže, kmalu izginila. Po vesteh, ki prihajajo dan za dnevom iz Bolgarije, se zdi, da bo bolgarski narod kmalu pometel z ostanki monarhistične vlade, ki mu je pripravila prav ne-hvaležno vlogo izdajice Slovanstva. Republikansko — revolucionarno gibanje je tako razširjeno, da vse vladne odredbe in prepovedi nič več ne pomagajo. Monarhiji bide zadnja ura. Če se to uresniči, upamo, da bodo tudi Bolgari postali zopet v istini Slovani.

Konec evropske Turčije. Pariški list »Matin« poroča iz Londona, da je vprašanje Carigrada v glavnem rešeno. Zavezniki in asociirana Amerika so, kakor znano, že v londonskih konferencah določili glavno smer, na podlagi katere se ima rešiti turško vprašanje. Vprašanje Carigrada in Dardanel je že dodobra pretreseno in je dosežen tudi sporazum. edinole končni sklep se še ni obelodanil. Ta sklep se bo obenem z mirovno pogodbo izročil turški mirovni delegaciji, kakor hitro bo redakcija pogodbe končala. Toliko se ve, da je v vseh točkah prodrlo stališče Anglije. Lloyd George je ostal pri svojih zahtevah, akoravno s početka ni bilo videti, da bi bili zavezniki z njegovimi predlogi zadovoljni; obvladal je tekoni pogajanj vse težkoče, tako da je angleška težnja povsem prodrla. Smatra se, da bo sedež turške vlade in prestolnica prenešana v Malo Azijo in to v Bruso ali Konijo. Na ta način bi bili ostali zavezniki zvesti programu, po katerem se odpravi Turčija iz Evrope. Kako se bo uredila uprava Carigrada in vzhodne Tracije, ki bi vsekako prišla pod mednarodno kontrolo, še ni sklenjeno.

Nakane madžarske vlade in admiral Horthyja. Admiral Horthy namerava s svojimi četami napasti najprej Rumunijo, ker meni, da je ta najbolj razcepljena v notranjosti; napad namerava izvršiti že v zgodnji spomladi. Potem misli napasti tudi Čehoslovaško in Jugoslavijo. Kakor se doznava iz Budimpešte, vlada med tamošnjimi grofi-mogotci imperijalistična struja, ki zahteva vpostavitve starozgodovinskih mej ogrske krone sv. Stefana. To je dokaz, da minula vojna prav nič ni spametovala Ogrrov, da so ostali isti imperijalisti, kakor pred vojno. Na Čehoslovaškem so zaplenili madžarske letake, v katerih se ščuva zoper edinstvo čehoslovaške republike.

Amerika ustavi dovoz živil za Italijo. Vipavski župani so dobili od goriškega komisarijata obvestilo, da naj bodo pripravljene, da že v prihodnjih dneh občinske aprovizacije ne bodo dobile več živil, ker bo Amerika ustavila ves dovoz za Italijo.

Vzrok poraza nemške fronte. Reakcija se trudi dokazati vedno in vedno, da je bila nemška armada pod Hindenburgom radi tega poražena, ker je zaledje odreklo pomoč fronti. Temu nasproti so pa razkrili republikanski Nemci neke tajne vojaške akte in jih objavljajo v berlinskem listu »Freiheit«. — Eden teh tajnih aktov datira od 31. oktobra 1918 pod št. F. B. 368. 9. 18. II. I. M. 12.428., 16. 368.

18. voj. kabinet V istem poroču nek generalajtnant, da datira umik nemške armade pred Amiensom že od 1. avgusta 1918 vsled neznoznega pritiska Francozov. Tekom 3 dni morala je opustiti nemška armada 25 km fronte, pri čemer je zgubila Montdidier; enako so pritiskali Angleži pri Peronne. 9. in 10. avgusta so Nemci izgubili 40 tisoč mož in 500 težkih topov. Maršal Foch je hitro spoznal, da mora s celo silo izrabi položaj Nemcev ter je iste napadel. Tem skupnim napadom s pomočjo svežih ameriških in angleških čet se je posrečilo nemško od mladit bojujočo se in toraj popolnoma izčrpano moštvo pobiti. Rezerv Nemci niso imeli več. Vprašanje premirja je torej od dne do dne nujnejše. — Iz tega razvija se list, da je bila nasprotniška vojna sila večja nego nemška, da nikjer ni ozaledju govora in da je toraj nezmožnost voditeljev, Hindenburga in Ludendorffa, katere sta bila prekratkovidna v posledicah, zakrivila poraz nemške armade.

Trocki — živi. Kakor vse vesti iz Ruske, bila je tudi vest o umoru Trockaja preuranjena in se ne da kontrolirati. Sedaj prihaja iz Kodanja vest, da izjavlja Litvinov, da so vse vesti o umoru Trockaja neresnične.

Socijalistična vlada v Sibiriji. Praški listi prinašajo vesti iz Vladivostoka, po katerih je odstopila Kolčakova vlada. V Irkutsku se je ustanovila socijalistična vlada, na vzhodu pa atamanska vlada. — Povsod je zmeda. Vobče pa prevladuje stremiljenje po koaliciji socialistov z boljševiki, zahtevo, da se skliče zakonodajna skupščina. Vkljub vsemu temu se razvija pokret čehoslovaških čet na vzhodu v popolnem redu.

Novi guverner v Palestini. Glasom »Nieuwe Courant« iz Haag-a bo imenovala britanska vlada Sir Herbert Samuela palestinskim guvernerjem.

IZ KOROTANA.

Iz Velikovca. Okrajna politična oblast je prišla in kaznovala več znanih hujškačev, ki so tamošnje ljudstvo zapeljevali in širili nedopustne liste ter javno hujskali zoper državo SHS. Ti tički so dobili vsak svojo zasluženo kazen in sicer Anton Karner iz Rude 2 meseca, bivši stražar Lipnik 3 tedne, njegova žena 8 dni, bivši obč. sluga v Vovbrah Šumniak 3 tedne, bivši prožnik Črešnik v Črni 4 tedne, Jurij Pistotnik iz Hudega kraja 6 tednov zapora. — Imenovani vovbrski Šumniak igral je za časa prve zasedbe po naš h četah precejšnjo ovaduško in izdajalsko vlogo v korist koroških »Volkswehrocev« in bi ne bilo odveč, da bi mu primerila sodnija precej občutljivejšo kazen. Drugi obtoženci še čakajo, da pridejo pred sodišče, kjer jim bo dodeljena zaslužena kazen za protidržavno gonjo.

Da se ogne kolkovanju, zamenjal je neki kmet v Grebinju ves svoj imetek za — avstrijske krone! Gotovo mu dela ta »dober kšeft« sedaj preglavico!

Koroški Nemci med seboj. Kako si mislijo Korošci geslo »Koroško Korošcem«, razvidno je iz naslednjih dejstev. Nemški soc. demokratje so izvedeli, da so se nemški »purgerji« v Celovcu oborožili s strojnimi ter da so muno zahtevali iz Brež municijski in 400 pušk, da bi se obranili proti baje naimenjenemu komunističnemu puču. Predbacivajo meščanom, da se o resničnosti niso prepričali in da bi bili imeli dolžnost, z vsemi strankami sporazumno postopati. Pri tem izgovarjajo bojazni, da bi znala kot posledica tega nastopiti zopet zasedba ozemlja po Jugoslovanih. Soc. dem. organ zahteva v imenu delavcev, da se pojasni, kdo je oborožitev ukazal, kdo je odredil, da se oboroži izključno le meščanstvo in reakcionarni elementi, zakaj se o tej oborožitvi ni obvestilo soc. dem. zaupnikov in da če se meščanstvo takoj brezpogojno ne razoroži, se mora delavstvu dati tudi orožja, ker nočejo biti manj zanesljivi kot meščani. — Pri tem je seveda nastopil cel bataljon neoboroženih delavcev ter je govornik Veit zahteval zgoraj omenjeno razorožitev in rekel, da sicer delavstvo nima agresivnih namenov, da pa zahteva za sebe isto pravico in isto zaupanje, kakor drugi sloji v demokratični republiki. Resolucijo so poslali deželnemu predsedniku, ki je vpeljal pogajanja. Meščani trdijo, da ni bil nikdo od njih oborožen, delavstvo pa tega ne verjame in se je izrazilo, da noče biti sokri-

vo pri izbruhu kake meščanske vojne. — Vseeno lepi odnošaji! Nam je prav!

MARIBORSKE NOVICE.

Mariborski dvorec. Pod tem naslovom priobčeni članek, da je kupil g. Starc mariborski dvorec, ne odgovarja dejstvom, marveč so se glede nakupa vršile med posestnikom istega, znanim pruskim privržencem bar. Twickel om in nekim Slovencem pogajanja, vendar brezuspešno. — Ta dvorec bi po našem mnenju spadal itak v javne roke, katere bi ga imele mariborskemu mestu primerno popraviti, ne pa, da je sedaj videti, kakor da bi sred mesta znosili vsi branjarji svpje »razno blago« v skladišče. Dobro bi bilo, da se lastnika prisili spraviti dvorec v dober in estetičen stan, najbolje pa, če bi se isti konfisciral ter izročil kulturni uporabi.

Olepševalno društvo v Mariboru je imelo 4. tm. svoj občni zbor. Večina zborovalcev je bila slovenska. Pri volitvah je bilo v kompromisu izvoljenih 6 Slovencev in 3 Nemci v odbor, kot namestniki 1 Slovenka in 2 Nemki. Podano je bilo tudi poročilo o stanju premoženja; končno je stavil Dr. Valjavec tudi predlog glede slovenskih pravil in slovenskega uradovanja.

Vsenemec dr. Mravlagg, odvetnik v Mariboru, katerega postopanje med vojno je vsakemu Slovincu do ostudnosti znano, je dobil baže neko posestvo svojega umrlega pristaša Reppnigga v Cirknici nad Mariborom za 24.000 K letno v najem, akoravno je posestvo Reppniggove zapuščine pod državnim nadzorstvom in nadzornik gerent g. Lilek o tem ni bil obveščen. Še več: dr. Mravlagg trdi, da ima od vlade v Ljubljani in Beogradu vsa dovoljenja in celo predkupno pravico za celo posestvo za 400.000 K. Ker bi bilo to dejstvo vočigled mišljenju in nakanam dr. Mravlaggovim skoraj nečuvno, bi bilo dobro vedeti, je-li je ta vest resnična in v kolikor se sme ista smatrati opravičenim. Po našem mnenju bi bilo treba pač poprej natančnih informacij, predno bi se taka dovoljenja kratkomalo in brez ozira na obstoječe narodno-varstvene odredbe izdajala. Posebno na severni naši meji opreznost in dalekovidnost ni nikdar odveč.

Volilno gibanje v mariborskem okrožju. Predsednik demokratske stranke dr. Kukovec je čez praznik treh kraljev obiskal mariborsko okrožje in stopil v dotiko z zaupniki stranke na sestankih v Središču, v Ptutu in Mariboru. Zanimanje za obnovo občinskih zastopov je povsod veliko. Demokratska stranka, ki noče zasledovati pri teh volitvah le strankarskih ciljev, ampak stvarno napredovanje naših javnih zastopstev, se je prišlo dela za občinske volitve tudi na teh naitežavnejših točkah. Poslanec Fran Voglar je prepotoval v istem smislu z uspehom Slovenske gorice in pojde te dni na mejo v Marenberg in Slovenjgradec.

Nemški burši v kazinu. »Marib. delavec«, poroča, da so imeli Nemci dne 5. tm. v kazinu svojo predpustno zabavo. Glavni udeležniki bili so iz Gradca došli burši, ki so se zopet enkrat v zaničevani Jugoslaviji do sitga najedli. Ti mladeniči seveda niso mogli drugače, kakor da so pri tej zabavi hujskali zoper našo državo. Kaj bi rekli Nemci, če bi mi v Celovcu ali Gradcu kaj sličnega počeli? Kratkotomalo bi prireditev prepovedali. Mi pa smo popustljivi in dopuščamo take protidržavne agitacije. Čas je vendar, da se taki golazni zabrani dohod k nam; posebno pa, da poseže oblast v predalčke nemških društev, kjer se goji zalega teh nestrpnostev. — Marbočani pa bodo sami znali v sličnih slučajih tem lačenbergerjem pokazati pot v njih »objubljeno deželico«.

Dobrovoljci v Mariboru in okolici. G. dr. Ljudevit Pisko sklicuje na nedeljo 11. tm. sestanek dobrovoljcev v svrhu razgovora o organizaciji. Sestanek se vrši v promenadni kavarni (tik krčevinske šole) ob 8. uri zvečer.

Sokolstvo.

Oplotnica. Sokol je priredil na Silvestrov večer srečolov in prosto zabavo v prostorih gostilne Kunej. Oplotničani že spoznavajo pomen Sokola, ker pri veseljah so zmiraj vsi prostori napolnjeni in tudi pri licitacijah se opaža živahno

gibanje; tako nam je 24. ura preprečila nadaljno licitacijo, ker je že bilo okoli 1000 kron čistega dobička. Za Oplotnico je to lep uspeh, kdor naše razmere pozna, se bode gotovo čudil. Vsem, posebno učiteljstvu od tu in iz Poljčan ter orožništvu prav iskrena hvala!

Iz Oplotnice. Dne 4. prosinca ob 2. uri popoldne se je vršil redni občni zbor tukajšnjega Sokola v prostorih gostilne »pri Kosu«. Udeležba je bila jako lepa. — Izvolil se je nov odbor. Kot starosta je zopet izvoljen Franc Petelinšek, podstarosta Ferdo Rahle, tajnik brat učitelj Brce, načelnik brat Jože Vivod, dalje brat Anton Sternad. Imena jamčijo, da bo oplotniški Sokol svojo nalogo tudi zanjprej vedel vršiti. Čaka nas še ogromno dela, torej Oplotničani, podpirajte nas tudi zanjprej. Franc Petelinšek, starosta.

Telovadno društvo Sokol v Laškem ima prvi redni občni zbor dne 11. januarja t. l. ob 7. uri zvečer v Čitalnici v Laškem (noproj nemška šola) s sledečim dnevnim redom: Nagovor staroste, poročilo odbora, volitev novega odbora, slučajnosti.

CELJSKE NOVICE.

Osebnostna vest. G. dr. Vladimir Brezovnik, dozdaj poveljnik vojaške bolnice v Celju, je dobil drž. štipendij v svrhu nadaljevanja svojih študij na kliniki prof. dr. Kukula v Pragi. Tem potom se poslavlja od vseh prijateljev in znancev.

Dramatično društvo v Celju uprizori dne 11. tm. v mestnem gledališču ob 1/2. uri popoldne otroško igro »Snežulčico«. Nastopijo tudi tokrat vile.

Iz seje mestnega sosveta celjskega. Navzoč je nanovo imenovani član sosveta g. Jos. Jagodič (namesto odšlega ravn. Bračka). Gerent poroča o spremembah v mestni hranilnici; poroča obenem, da je dež. vlada naročila, da mora mestni sosvet do 1. febr. imenovati nov upravni odbor. — Razpravlja se o vlogi nekaterih celjskih meščanov, naj bi se v svrhu zmanjšanja stanovanjske bede postavilo na stavbišču pri Josefohovu velikoposlopje s 50 stanovanji. Stavba bi stala okrog 4 mil. kron in bi jo naj izvršilo vojaško nastanjevalno društvo. Ker bi mestna občina naj prevzela garancijo za obresti letnih 210.000 K, se sklene, obrniti se do državnega stanovanjskega urada v Ljubljani z vprašanjem, ali bi bila država pripravljena kaj prispevati. — V domovinsko zvezo celjske občine se sprejmejo: Helena Skaza, Anton Stern, Jakob Zupanc, Ivana Zemlič, Fr. Krušič, Amalija Šeško. — Na poziv deželne vlade se sklene, izplačati bivšemu mestnemu zdravniku dr. Golitschu odpravnino 27.265 K, vdovi dr. Ambroschitsche pa odpravnino zvišati za okroglo 9000 K. — Na prošnjo zdravstvenega oddelka za Slovanijo za podpora slov. medicincem, ki so v obupnem gromnem položaju, se sklene z ozirom na slabe finančne razmere občine podeliti za leto 1900 K. Sklene se naprositi vlado, naj obdrži dozdajni stroji meščanske šole v Celju, ker je to najvišji tip meščanskih šol v Sloveniji. Obenem se jo naj naprosi, da prispeva za vzdrževanje šole vsaj toliko, kakor je prejšnja deželna vlada graška, tako da bi na občino odpadli le oni stroški, kakršne je nosila prejšnja leta. — Predloženi računski zaključki mestne elektrarne, mestne plinarne, občinske klavnice, klna in pogrebnege zavoda, vsi za leto 1918, se odobro. Gerent poroča, da je dosegel za plinarno debavo straniškega premaza (mesečno 5 vagonov), ki je veliko boljši nego trbovelski; mesto bo dalo v zamenj 6—7 vagonov trbovelskega. Mestna klavnica izkazuje za l. 1918 (bivše nemško gospodrstvo!) nad 14.000 K izgube; po poročilu mestnega knižničarstva bo uspeh za l. 1919 veliko boljši. — Tudi mestni potrební zavod izkazuje za l. 1918 izgubo. Da se doseže ravnotežje, se sklene zvišati pristojbine, ki so že več let na isti višini in ne odgovarjajo več današnjim razmeram. — Sklene se nabaviti državno zastavo za debljško meščansko šolo. — Obravnava se predlog mestnega zdravnika dr. Schwaba za napravo javnih stranišč in se sklene, dati stavnemu podietniku Stojannu nalogo, da izdela načrt in proračun. — Stanarino v mestnih hišah se sklene zvišati za 80%. — Na predlog g. Rebeke se naroči gerentu, naj predloži vladí prošnjo, da bi se od davka na vojne dobičke odstopilo nekaj odstotkov občinam.

Planinski ples. Vsled izredno visokih izdatkov primorani smo zvišati vstopnino za ples za člane na 10 K in za nečlane na 20 K. Vse dame, ki sodelujejo pri plesu, naj pridejo zanesljivo v soboto dne 10. tm. ob 8. uri zvečer v Čitalnico (Nar. Dom) k važnemu sestanku. Celjski odsek Slov. plan. društva.

Prva vaja za obrtniški ples se vrši danes 10. tm. ob 1/2 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma.

Demagoštvo. Na notico pod tem naslovom v zadnji števi »N. D.« nam izjavlja predsednik celjske pol. org. soc. dem. stranke, da ni nikdar pošiljal špeha bivšim avstrijskim ministrom na Dunaj. Vzamemo na znanje in pribijemo le še, da nam je informacija došla iz vrst njegove stranke same.

Klub naprednih slov. akademikov v Celju smatra kot svojo dolžnost, da obvesti javnost v svojem delovanju v letošnjem poslovnem letu. Kakor je bila pred vojno glavna naloga kluba, dvigniti med obmejnimi narodom zavest in izobrazbo, tako tudi danes. Prvo svojo pozornost smo obrnili na slovenski Korotan, kjer je ljudstvo vsled stoletnega potujčevanja z malimi izjemami docela nezavedno. Da si pridobimo materijelnih sredstev, razposlali smo po celem slov. štajerju nabiralne pole za denarne prispevke in knjige. V naslednjem objavljamo imena gosposičen in gospodov, ki so po različnih krajih nabirali in nam tako pripomogli do uspeha. Njim gre v imenu naroda naša najtoplejša zahvala. Brežice: ga. dr. Stiker-jeva 576 K, Trbovlje: gdč. Dežman-ova 350 K, Šoštanj: gdč. Mayer-jeva 304 K, Ptuj: gospa. dr. Fermeč-eva 207 K, Dobruša: g. Apih 60 K, Gornji Grad: gdč. Mikuš-eva 160 K, Hrastnik: gdč. Hofbauer-jeva 166 K, Maribor: g. dr. Rosina 80 K, Ljubno: gdč. Druškovič 40 K, Petrovče: gdč. Leo 6 K, Poljčane: gdč. Jerše 43 K, Rečica: gdč. Pjano 61 K, Radeče: gdč. Haller 135 K, Št. Jurij ob juž. žel. gdč. Kincl 58/60 K, Št. Peter: gdč. Šribar 10 K, Šmarje pri Jelšah: gdč. Debelak 130 K, Slov. Bistrica: gdč. Lorber 111 K, Sv. Pavel pri Preboldu: gdč. Pikel 111 K. Razumtega se je nabralo lepo število knjig; posebno se je v tem odlikovalo mesto Celje. Ko nam je bil kapital v knjigah in denarju na razpolago, smo pričeli takoj z ustanavljanjem ljudskih knjižnic. Prve dni oktobra se je ustanovila knjižnica v Labodu, dva meseca pozneje knjižnica v Grebinjah in šele pred kratkim smo odposlali tretjo knjižnico v Železno kapljo. V prid obmejnimi knjižnicam je izdal klub okusno izdelane narodne koleke, ki jih slavnemu občinstvu najtopleje priporočamo. Tvrda Gorica in Leskovšek je iz prijaznosti prevzela razpečevanje in prodajo. Ob zaključku poslovnega leta smo odposlali 600 K za Ciril-Metodovo družbo, za katero je klub vsa leta vneto agitiral in delal. V prepričanju, da smo po najboljših močeh izvrševali svojo narodno dolžnost, vabimo vso slovensko javnost v imenu Gospesvete in neodrešenega juna, da nam ohrani svojo naklonjenost in nas tudi v bodoče podpira.

Klub naprednih slov. akademikov v Celju je na svojem rednem občnem zboru z dne 4. prosinca 1920 izvolil medicinskega tov. Vlad. Kalana novim predsednikom.

Celjsko pevsko društvo ima svoj letni občni zbor dne 21. prosinca 1920 v mali dvorani Nar. doma z običajnim dnevnim redom. — Redne pevske vaje se vršijo ob ponedeljkih in petkih za mešan zbor, ob sredah za moški zbor. Novi pevci se sprejemajo do 15. tm.

Državna posredovalnica za delo, podružnica v Celju bo od 12. tm. dalje radi selitve zaprta. Zopetno otvoritev urada in kraj uradnega lokala objavimo posebej.

Plesni večer sester Mire in Elvire Šnur. Kakor čujemo, nameravata sestra Mira in Elvira Šnur, deklici v nežni otroški starosti, v Celju prirediti plesni večer. Povsod, kjer ste nastopili doslej, sta vzbudili občudovanje občinstva. »Agraarzeitung« piše o njunem nastopu v Zagrebu: »Značilno na plesni umetnosti sester je prirojena gracija, trenutni ritmični čut za lepoto in občudovanje, s katerimi izčrpate godbene točke«. Plesni večer je določen za 16. tm. ob 8. ri zvečer v veliki dvorani hotela Union. Predprodaja vstopnic pri gospe E. Deisinger, Gregorčičeva ulica 3.

Sol za Celje in okolico. Vse stranke iz mesta in občine celjska okolica dobijo za januar 1920 1 kg morske soli na osebo in sicer tam, kjer so dobile sladkor decembra meseca. Cena soli je 3 K 90 vin. za kg.

Veliki ljudski koncert mariborske vojaške godbe pod vodstvom g. kapelnika Herzoga se vrši 14. tm. v hotelu Union do 24 ure. Zatem ples v mali dvorani.

Zapisega vojakov v Celju. Vsled povelja predstojne vojaške oblasti se imajo novo v službo stopivši vojaki v ponedeljek dne 12. tm. zapriseči. Slavnost se vrši ob 10. 1/2 predpoldne na travniku ob Ljubljanski cesti med gimnazijo, protestantovsko cerkvijo in vojaškim skladiščem za obleko. Zapisega se vrši na sledeči način: Prvo zaprisežejo katoliki, potem pravoslavni in slednjič muslimanski vojaki v navzočnosti dotičnih cerkvenih dostojanstvenikov ter z vojaško godbo.

DNEVNE NOVICE.

Zoper samolastno taktiko. Čujemo, da si brusijo gotovi gospodje pete, da govorijo o kompromisih za občinske volitve, ki niso v skladu z objavljenimi temeljnimi načeli stranke. Nobena stranka, tem manj demokratska, bi ne mogla priznati pravice ljudem, ki so bolj izven organizacije nego njeni izrazi pristaji, da v imenu iste ponujajo bodisi v Šoštanju ali kjerkoli iz takozvanih gospodarskih razlogov klerikalcem in starim purgarijem in tovarnarjem sorazmerno, sporazumno zastoparstvo. Tako zastoparstvo ponujajo v zadostni meri volilni red sam, skupine si isto naj izvojujejo z glasovnico v roki, in le v izrednih slučajih se more ukreniti z odobrenjem vodstva stranke drugače. Usodno bi bilo grešiti zoper temeljna načela stranke, ki so naš ponos in naša moč. Sale ne bomo poznali.

Ljudski glas? Pisma brez podpisov niso nič novega, prišlo je enako te dni tudi nam v roke. Videti je pa iz njega, kako zamešuvajo Navdri v glazih prazno besedičenje o stvarih, katerih dotičniki ne razumejo ali nočejo razumeti. »Kot invalid Vam javim« strašne nezgode, ki se godijo samo revnim ljudem. Zdaj so odtrgali denar. Rešite državo vojnega posojila, ker revno ljudstvo kar divja, kajti bili smo premošeni in dali smo zadnje žulje. In zdaj kričimo, da rešite vojno posojilo. Država je dolžna, da je groza. Glejte na državo, dase reši dolga in revne ljudi reši pogina. »Naravnost neverjetno nesmiselno se ti vežejo stvari, ki same za se niso brez podlage. Ker je naša država že grozno dolžna, zato naj se reši ljudi vojnega posojila, ki so ga preplešeni dali stari državi! Potem bode menda manj dolžna!« Mi smo ob zdravju in denarju pravi nepodpisani ljudski glas, denar pa brani oboženje, one, ki imajo denar, ker se pritožuje, da se je denar odtrgal. Tako se ubogo ljudstvo bega!

Kolonizacija Macedonije in Stare Srbije. V Macedoniji in Stari Srbiji je naseljenih okrog 2000 prebivalcev iz Črne gore, Hercegovine in krajev, ki so pripadli Rumunski. Kolonizacijsko delo trpi na velikih tehničnih in finančnih težavah.

Vojaki-dopustniki. Vojaška oblast poroča, da se vojaki-dopustniki pogostokrat vračajo z zamudami z dopustov. S tem seveda škodujejo sami sebi za slučaj ponovne prošnje za dopust in tudi svojim tovarišem, ki radi zamude ne pridejo redno na vrsto. Vojaška oblast je ukrenila, da se dopustnike strogo kontrolira in je umevno, da ima pričakovati zamudnež še kazni. Pozivljajo se toraj svojci, naj vplivajo na dopustnike, da se jstvi pravočasno vračajo in se s tem obvarujejo sitnosti in kazni. Na drugi strani pa pomagajo vspostaviti red, ki je predpogoj normalnih razmer.

Avstrijska republika. V parlamentarnih krogih se govori, da namerava radikalno krilo socialnih demokratov izsiliti izjavo vlade, da je avstrijska republika insolventna. Na tem ni potovanja kancelerja dr. Rennerja v Pariz ničesar izpremenilo.

Dr. Korošec zapuščina. Mnogo se govori o zapuščini dr. Korošca v ministru za prehrano. Pustil je tam nad 400 vagonov ameriškega fižola, katerega je zastoj skušal obesiti odjemalcem. Ta fižol, ki je pokvarjen, da, celo neužit, leži v različnih skladiščih v Zemunu, Mostaru in drugod. Tudi Nemci in Madžari mu ga niso hoteli odkupiti.

Morda pa imajo zlobni jeziki prav, če pravijo, da čaka ta fižol dneva, ko postane dr. Korošec zopet minister za prehrano, da se bo takrat zopet pomladil.

Prosvetna učiteljska. Ministrstvo prosvete v Beogradu je izdalo posebno naredbo o otvarjanju prvega razreda na učiteljskih. Po tej naredbi pričinja se pouk v prvem razredu učiteljskih v onem mesecu, ko neha šolsko leto na gimnazijah. Na ta način bodo dijaki z dovršeno spodnjo gimnazijo brez zamude nadaljevali lahko študije na učiteljskih.

DOPISI.

Laško. Obrtniška zadruga priredi 17. tm. v dvoranah hotela Henke v Laškem veliki »Obrtniški plesni raj«. Sodeluje Celjska mestna godba. Med 23. in 1. uro vrši se obširna tombola s krasnimi dobroti. Čisti dobiček je namenjen za podporni sklad za obbolele, ostarele in potom vojne poškodovane obrtnike sodnega okraja Laško.

Sv. Pavel pri Preboldu. Povodora tako sijajno uspelega »Božičnega drevesa« na Štefanovo se zahvaljujejo knjižničarji zajedno vsem onim, ki so nas podpirali gnetno, bodisi kot darovalci dobrot, bodisi kot obiskovalci. S posebno hvaležnostjo pa se obračamo k našim vrlim dekletom za darovane šopke in za brhlost, s katero so jih razpečavale ter k fantom, ki so s svojo marljivostjo največ pripomogli do lepega uspeha. S ponosom gledamo to prebujeno mladino, z zavestjo, da nas ne zapusti nikdar pri našem podjetju v svoje in naše veselje in veselje vseh onih, ki ljubijo prosveto, a vsrd onih, ki jo črté.

Iz Oplotnice. Tudi požarna bramba v Oplotnici marljivo deluje. Tako se je vršil dne 4. prosinca redni občni zbor v gostilni pri Kosu. Izvolil se je nov odbor: kot načelnik je izpel izvoljen Fran Petelinšek, kot njea namestnik g. Anton Strnad. Že dalje časa se je govorilo, da se bode bramba od nasprotni strani napadla, kar pa se je popolnoma opustilo; se vidi, da nihče ne mola iti za njimi. Požarna bramba priredi dne 18. prosinca 1920 plesni venček v prostorih g. Stoparja. Vsi na veselico, da ne bode nihče mogel reči, da se samo za Sokola brigamo, za brambo pa ne. — Franc Petelinšek, načelnik.

Rogatec. Na Silvestrovo je priredila tukajšnja še le po preobratu ustanovljena »Čitalnica« svoj prvi Silvestrov večer s petjem, srečkanjem, šaljivo pošto, plesom itd. Obisk je bil nepričakovano dober, kar spričuje lepi dobiček 1100 K. Pevski zbor pod vodstvom načelnika Čeniča je zapel nekaj prav lepih narodnih pesmi, med katerimi so seveda ugajale najbolj koroške. Vidi se, da gre naše kulturno delo uspešno naprej. Žalibože danes še ne moremo govoriti o kulturnem delu nekaterih naših nemškutarjev, ki danes nastopajo pod firmo jugoslovanske socialne demokratije. V prvi vrsti se odlikuje po svojem nekulturnem obnašanju gostilničar Brezinšek. On je rojen Hrvat. Podedoval je po svojem bratu vse premoženje, ker ga ima. Na Štefanovo so bili nekateri Slovenci tako nesrečni, da so se udeležili veselice, ki so jo priredili socialni demokrat. Po veselici je Brezinšek v svojem sovraštvu in nestrpnosti do Slovencev se izrazil, da ne potrebuje Slovencev v svoji gostilni. Dobro, da to vemo. Sramota bi bila za vsakega Slovenca, ki bi še kedaj prestopil prag njegove gostilne. Treba bo to povedati tudi okoličanom. Na novega leta dan so nekateri Vsenemci prepevali v Brezinškovi gostilni »Die Wacht am Rhein«. Upamo, da dobijo za to izjavo primerno kazni. Lansko leto so nemškutarji ves dopustni čas razgrajali in izzivali Slovence. To je šlo že tako daleč, da je enkrat rekel oče svojemu sinu: »Ihr werdet es so lange treiben, bis einer auf den Galgen kommt!« Kaj ne, lepo priznanje očeta glede obnašanja svojega sina in njegovih tovarišev-razgrajalcev, Mladi Bele, ki tukaj gostijo, je bil pred par dnevi tako predrzen, da je nahučil celo rogaškega gostilničarja, ker hoče ta delati skupno s Slovenci. Seveda je dobil to, kar je iskal: gostilničar ga je postavil lastnoročno na cesto. Lanski predstav smo trpeli to neprestano izzivanje, ker smo pričakovali, da se bodo te nadute pruske glave polagoma ohladile. Letos to ne gre več tako naprej, ker bi na ta

način trpela država na ugledu, če bi nemškutarji lahko delali, kar bi hoteli. Drugim gospodom, ki na tihem rujejo, bomo drugokrat kaj zabrenkali, če ne bo mira.

Sv. Barbara v Halozah. Dne 14. decembra 1919 vpepelil je požar viničarsko poslopje učitelja Vobiča v Paradižu. Zgorelo je tudi vse pohištvo, živina in živež. Škoda je ogromna. Sum je letel takoj na izseljene viničarje in je postal večji, ko je čez par dni bivša viničarka utonila in se je otroci v gozdu obešila, kjer so jo hčerki našli. Gotovo ji je gnala k tem činom pekoča vest. Hudo prizadet je novopriseljeni viničar, kateremu je pogorelo vse, živila, obleka, orodje, razno orodje in dr., kar je bil pred par dnevi spravil na podstrešje.

TRGOVINA, ORBT IN NARODNO GOSPODARSTVO.

Izenačenje predpisov o prepovedanem lovskem času v območju deželne vlade za Slovenijo do končne zakonite ureditve.

Nova naredba deželne vlade v Ljubljani z dne 25. dec. določa:

Pri izvrševanju lova je vpoštovati nastopni prepovedani lovski čas:

I. Za dlakasto divjačino:

1. a) za jelene damjake (samce) od dne 1. nov. do vstetega dne 30. junija; b) za košute jelenov in damjakov in za njih jelenčke in košutice od dne 1. febr. do vstetega dne 30. septembra; 2. a) za kozoroge od dne 1. novembra do vstetega dne 30. septembra; b) za kozorožke in kozorožčke (koze in kozličke) vse leto; 3. a) za divje kozle od dne 1. jan. do vstetega dne 31. julija; b) za divje koze, kozličke in kozice od dne 1. dec. do vstetega dne 15. avgusta; 4. a) za srnjake od dne 1. januarja do vstetega dne 31. maja; b) za srne, srnjačke in srnice od dne 1. januarja do vstetega dne 15. oktobra; 5. za poljske in planinske zajce od dne 16. januarja do vstetega dne 31. avgusta.

Za divjo perutnino:

6. a) za divje peteline od dne 1. jun. do vstetega dne 31. marca; b) za ruševce od dne 15. junija do vstetega dne 31. marca; c) za divje kokoši in ruševke za vse leto; 7. za fazane od dne 1. januarja do vstetega dne 31. avgusta; 8. a) za gozdne jerebe, za bele in planinske jerebe in jerebice od dne 1. decembra do vstetega dne 31. avgusta; b) za gozdne jerebice vse leto; 9. za poljske jerebice in prepelice od dne 15. novembra do vstetega dne 15. avgusta; 10. za sloke (kljunače) od dne 1. aprila do vstetega dne 15. avgusta; 11. za velike divje race od dne 1. marca do vstetega dne 31. julija; 12. za druge divje race, za divje gosli, za močvirne in poveljne ptice od dne 16. aprila do vstetega dne 30. junija. Pri jelenih, potem pri srnrah in divjih kozah se smatra za jelenčka ali košutico, za srnjačka ali srnico, za kozlička ali kozlico mlada divjačina do dne 1. julija leta po porodu.

* * *

Ob prepovedanem lovskem času se preneva odstrel, pokončevanje ali lovljenje divjih živali, navedenih v § 1. Prav tako je prepovedano po preteku 14 dni, ko je nastopil prepovedani lovski čas in še dalje, dokler traja, to divjačino v celih kosih, razdejavno ali pripravljeno kiersihodi prodajati ali ponujati v nakup. Za doba od dne 16. januarja do dne 21. avgusta je vsako brakiranje prepovedano.

* * *

Izjeme po § 2. prvega odstavka, more dovolievati okrajno politično oblastvo le v teh primerih: a) ako je dokazano, da je divjačina ubita v zakonitem času ali da je uvožena iz inozemstva; b) ako okr. politično oblastvo zaradi zaštite kmetijskih ali gozdarskih koristi odredi v prepovedanem času odstrel take divjačine, ki se je prekomerno razpasla. V obeh primerih mora prodajalec divjačine varnostnim organom na zahtevo pokazati pismeno dovolilo okrajnega političnega oblastva. Konzerve v dojah so od tega izvzete.

* * *

Jaica divje perutnine se ne smejo uničevati ali pobirati, mlade živali ne jemati iz gnezd in gnezda ne razdirati. Izjemoma sme okrajno politično oblastvo lovskemu upravičencu ali njegovemu pomožnemu osebu dovoliti pobiranje jajc

za to, da jih dá izvaliti po domači perutnini in v znanstvene svrhe.

Na odstrel divjačine v zagrajenih lovskih gajšcih se ta naredba ne nanaša; vendar se mora prodajalec divjačine izkazati z dovolilom, predpisanim v § 3.

Prestopke te naredbe kaznuje okrajno politično oblastvo z denarno globo 20 do 1000 kron, ki se sme, če se je prestopnik ponovil ali če je z njim nastala občutna oškodba na stanju živali, zvišati do 2000 K. Ob neizterljivosti se denarna globa izpremeni v zapor 24 ur za vsakeh 20 kron. Razen tega je divjačina, ki se prodaja, oziroma kupuje zoper določbe §§ 2. in 3., zapleniti in prodati na dražbi.

Polovico denarnih glob in izkupninih zaplenjenih predmetov, ki se po zakonitih določilih združijo pri okrajnem političnem oblastvu, se steka v deželni lovski zaklad (§ 6. gori omenjene naredbe), druga polovica pa v ubožni zaklad občine, v katere območju se je izvršila prekršitev, oziroma zaplemba.

Ostali zakoniti predpisi v posameznih delih Slovenije ostanejo do nadaljnjega ukrepa v veljavi.

Ta naredba dobi moč z dnem 1. januarja 1920.

Obnoveitev belgijske industrije. Glasom poročila belg. legacije v Beogradu so dela za obnoveitev belgijske industrije že toliko napredovala, da je misliti na zopetno vspostavitev kupčijskih zvez s svetovnimi tržišči. Kot predmete, ki jih bo Belgija v kratkem izvažala, navede legacija naslednje: steklo, šipe, zrcala, kozarce, steklenice, potrebščine za razsvetljavo, cement, keramične kocke iz cementa in gline, lovske puške, različni kemični material, barve, lake, volnene tkanine, klobučevino, izdelke iz usnja, obuvale iz usnja, torbice za dame, klobučarske izdelke, barvasti papir, igralne karte, molitvenike, svete podobe, vžigalice, pohištvo, igrače, sukanec, svilo, material za telefonske in brzojavne naprave, žeblice, vijake, kuhinjsko in emailirano posodo, kovinaste izdelke za pohištvo, potrebščine za razsvetljavo, kandile, vodovodne in plinske cevi, material za železnice, vagoni, poljedelske stroje, nožarske izdelke, kirurške instrumente, čipke, bombaževе tkanine, 18 plavžev je že v obratu. Število obnovljenih obratov narašča od meseca do meseca. Nadaljne informacije je dobiti pri «Legation de Belgique» v Beogradu.

Cene klavne živine. Deželna vlada za Slovenijo in zemaljska vlada v Zagrebu se posvetujeta o določitvi enotnih cen za klavno živino v Sloveniji in celi Banovini.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v Ljubljani bo v svoji seji po 15. januarja 1920 oddajala tračnice, barake, železniške vozičke za poljski tir in milarne. Že vložene prošnje za te predmete se bodo upoštevale, nove prošnje naj se vložijo pravočasno z navedbo pravih cen.

Volitve v emisijsko banko. Iz Beograda se poroča: Dne 5. tm. so se vršile nadomestne volitve v upravni svet in v nadzorstvo razširjene emisijske banke SHS. V upravni svet so bili izvoljeni: minister Voja Veljković z 758 glasovi, grof Miroslav Kulmer s 723, Dragutin Protić s 727 in dr. Momčilo Ninčič z 681 glasovi. V nadzorstvo so bili izvoljeni dr. Vekoslav Kukovec s 768, dr. M. Gjurić s 726 in dr. Velizar Janković z 633 glasovi.

Preselitev trgovske agencije naše države iz Rima v Milan. Glasom poročila ministrstva trgovine in industrije v Beogradu se je naša pooblaščenca trgovska agencija preselila iz Rima v Milan, njen sedanji naslov je: Agencija Commerciale Privilegiata V. Petkovitsch, Ufficio di Milano v Milanu, Via Virone 4.

Sedem in pol milijona met. stotov sladkorja bode, kakor cenijo strokovnjaki, letos pridelala čehoslovaška republika. Drugi zopet so mnenja, da samo 5½ do 6 milijonov. Čehoslovaška je edina država, ki več sladkorja pridelaja, nego ga sama porabi.

Zadružna zveza v Splitu otvori združni tečaj trajajoč mesec dni. V tem tečaju se bo vzgojevalo osebje, ki bo sposobno voditi zadrugo in razširjati misel zadružništva. Prvi tak tečaj je uspel prav povoljno. Udeležilo se ga je 43 oseb iz Zagorja in Primorja. Za novi tečaj je priglasenih že 30 obiskovalcev.

Književnost.

»Jugoslavenska žena«. Upravo je izišel 8.—10. broj ove izvršno uređivane smotre sa biranim sadržajem. »Jugoslavenska žena« zrcalo je našeg ženskoga svijeta, pa je dužnost svih naših redova, da ju uzmu u ruke, da ju čitaju i proširuju. Cijena je ovom troboju K 10, te se dobiva u svim knjižarama i prodavaonama novina, kao i izravno kod uprave: Zagreb, Marovska ulica br. 24.

RAZNE VESTI.

Dr. Lammasch umrl. Iz Solnograda prihaja vest, da je tam dne 6. tm. umrl vseučilišni profesor in bivši avstrijski ministrski predsednik dr. Lammasch, star 67 let. Zadel ga je kap.

Če žene ženo sodijo. Ameriške razporeke so postale v zadnji dobi jako zanimive, in sicer zaradi ženskih sodnikov. Povod k ženskim sodiščem je dal dogodek v Clevelandu, kjer je neka žena utekla možu z nekim steklarjem, vsled česar jo je mož tožil. Ali toženka je izjavila, da možki ne umejo ljubezni ter je zahtevala, da se ustanovi žensko sodišče. Sodnik je privolil, ali toženki ni to prav nič pomagalo. Ne da bi bila oproščena, ampak še prav hudo je bila kaznovana. Ena izmed šestih ženskih porotnikov je predlagala, da bi bila oproščena, če se vrne k možu in svojim trem otrokom. Toženka ni pristala na to, nakar je bila obsojena na trimesečno prisilno delo in 200 dolarjev globe. Steklarja je doletela enaka kazen.

Nesreča na železnici. Na postaji Šas med Siskom in Brodom je na sveti večer eksplodiral en vagon ekrazita ter razdril veliki del proge, poškodoval mnogo poslopij in je obžalovati tudi več človeških žrtev. — Drugi dan pa je zavozil istotam ekspresni vlak v tovarni in zdrobil par vagonov. Človeških žrtev tu ni bilo. Krivca še preiskava ni dognala, ne v prvem ne v drugem slučaju.

Pomanjkanje premoga. Kakor piše »Arbeiterwille«, je rektorat vseučilišča v Gradcu ukinil predavanja na univerzi — razun klinike — ker je zmanjkalo premoga in se ne ve, kdaj bo mogoče zopet premog dobiti. Nadaljevanje predavanj bo pravočasno objavljeno.

Aretacija ameriških komunistov. Iz Washingtona se poroča, da je policijski departement objavil število aretiranih in deportiranih ameriških komunistov. Skupno število znaša 2907 oseb, vendar se zasledovanje še nadaljuje. Dne 6. tm. so aretirali osebnega prijatelja Trockijevega in glavnega pomočnika sovjetskih agentov Martensa-a.

Praga brez premoga. Praške občinske plinarne so od 8. tm. dalje ustavile oddajo plina za pet ur dnevno, radi pomanjkanja premoga. Istotako vozijo cestne železnice samo 12 ur na dan. Enako trpi vsled pomanjkanja tudi obrat v mestnem vodovodu.

Bela Kun obtožen. Sodišče v Budimpešti je obtožilo predsednika boljševiške vlade Belo Kuna radi zločina umora v 236 slučajih, radi zločina ropu v 19 slučajih in radi zločina tatvine v 6 slučajih. Ogrska zahteva izročitev Bele Kuna, ki se nahaja sedaj v Avstriji. Ogrska vlada trdi, da je Bela Kun naveden zločinec, medtem ko Avstrija stoji na stališču, da je krivda politične narave. Vršijo se pogajanja.

Bankovcev za eno milijardo so v enem tednu natisnili na Dunaju. Ni čuda, da po takih »rekordih« avstrijski bankovec nima sploh nobene vrednosti. »Neue Freie Presse« piše v uvodniku, da so pričeli v tiskarni bankovcev z nočnim delom, ker se je banka bala, da brez obširne izrabe časa ne bi mogla zadostiti zahtevam finančne uprave. Papirnata krona je padla tekom enega leta od 30 na 3 centime. Avstrija pa še vedno tiska, tiska za celo milijardo novih bankovcev skoro vsak teden. To je najtežja kriza, ki jo je kako ljudstvo kdaj doživelo.

List finančnih krogov, ki gotovo pozna položaj, pravi, da pada republika v ožnjo barbarskega gospodarstva, ko so še zamorci plačevali s školjkami in kavrijskimi polji. Kakor je ta položaj obupen, najdejo se še pri nas vedno ljudje, ki hrepenijo po sreči v avstr. republik. Dober veter jih odnese!

Bivši cesar Viljem se, kakor poročajo avstrijski listi, od dne do dne bolj stara. Njegovi živci so popolnoma odrekli; roke in noge se mu tresejo kot starcu. Kdor ga je videl, je spoznal, da je mož popolnoma uničen. Vedno bolj spoznava, da je odigral za vselej svojo ulogo, niti nima želje končati svoje življenje v Nemčiji in je prepričan, da so ga zapustili in ogoljufali njegovi svetovalci in ves nemški narod; Nemčijo smatra za izgubljeno.

Škandal v graški aprovizaciji. Graška deželna vlada je pred kratkim vpeljala revizijo pri aprovizacijskem fondu, kjer se je izkazalo, da je bil ravnatelj oddelka za klajo, neki Rudolf Florian obenem kompanion graške tvrdke »Panda in komp.«, katera je bila v živahnem prometu z navedenim oddelkom. Ker se je sumilo, da je Florian v zvezi s svojim sodrugom Pando zlorabljal svoje stališče kot ravnatelj oddelka in obenem privatni podjetnik, je na ovadbo deželne vlade odredilo drž. pravdnistvo aretacijo Florian-a radi nevarnosti kolizije ter istega zaprlo.

Proti stanovanjski mizeriji — v Pragi. Občinski svet Kralj. Vinohradov, praškega predmestja, je sklenil takoj začeti zidati nekoliko petnadstropnih hiš, ki bodo imela sama majhna stanovanja. Na ta način bodo odpomogli stanovanjski bedi. Za zidanje bo izdala občina 12 milijonov kron. — Pri nas pa ugibamo in čakamo...

Kazen za zagrebške oderuhe. Zagrebško policijsko poverništvo je obsodilo nad 20 zagrebških trgovcev, po večini židov, radi podraževanja na denarne globe od 3000—20.000 K in zapore od 1—5 tednov. Med kaznovanci se nahajajo tudi lastniki največjih zagrebških trgovin. Nekteri izmed teh so: Weiser Izidor, Seligman Simon, Hahn Eduard, Söhnle Eramo, Goldschmied Anton, Neuman Stefan Oto, Hahn Ignac, Löwinger Jožef, itd. Sama značilna židovska imena!

Zadnja poročila

Agrarna reforma.

Ljubljana, dne 9. januarja. Pri poverjeništvu za agrarno reformo je dobil Ljublj. dop. urad sledeče podatke: Po odredbah od 25. nov. in 21. jul. 1919 se vsa veleposestva razlašajo in sicer proti odškodnini. Brez odškodnine se razlaste vsa veleposestva Habsburžanov, dalje ona dinastij nam sovražnih držav in ona, ki so jih darovali za zasluge Habsburžani, ako niso prešla že v tretje roke. Prepovedane so vse odstopitve in odprodaje od teh posestev, razun če je lastnik ali hipotekarni upnik v gospodarski stiski; potrebno pa je dovoljenje ministra. V Sloveniji se računa kot veleposestvo 75 ha obdelane zemlje ali pa 200 ha zemlje sploh. Veleposestva v Sloveniji obsegajo 242.286 ha; od tega je 16.104 ha njiv, 15.594 ha travnikov, 1.181 ha vrtov, 732 ha vinogradov, 1291 ha pašnikov, 11.526 ha planin, 171.742 ha gozdoč; 0,5% je nerodovitne zemlje, 0,01 pa obsegajo poslopja.

Ljenin o zvezi z Nemčijo.

Berlin, 8. jan. (LDU.) »Abend« poroča iz Njujorka: Zastopnik lista »Morning« brzojavlja iz Odese vsebino pogovora z Ljeninom. Na vprašanje o možnosti zavezništva med sovjetsko Rusijo in Nemčijo je Ljenin odgovoril, da bi se dala alijansa težko uresničiti, da pa Nemčija pošilja na tisoče delavcev v Rusijo, da se dvigne industrija in gospodarstvo sploh.

Nemci ne smejo v Indijo.

Amsterdam, 9. jan. (LDU.) »Times« javlja, da ne bo smel noben Nemec naimanj 3 leta v Indijo.

Poljske čete prodirajo.

Pariz, 9. jan. (LDU.) Iz Varšave javlja, da poljske čete nadaljujejo prodiranje v Ukrajino.

Nadaljevanje mirovne konference.

Nauen, 9. jan. (LDU.) Iz Pariza poročajo, da se prične v sredo 14. tm. nadaljevanje mirovne konference. Turški problem bo prvi na dnevnem redu.

Optimist Nitti.

Pariz, 8. jan. (LDU.) Ital. min. predsednik Nitti je dejal v pogovoru, da bo potrebna v sestavi mirovne konference iznrememba, ako bo 17. jan. izvoljen Clemenceau za predsednika francoske republike. Upati pa je, da bo mirovna konferenca že pred tem rokom dogotovljena.

Clemenceau za vojaško zvezo z Jugoslavijo.

Berlin, 8. jan. (LDU.) »Tägliche Rundschau« poroča iz Bruslja: Francoski min. predsednik Clemenceau je izjavil zastopnikom časopisja, da mora stremeti Francija po vojaški zvezi s Poljsko, Čehoslovaško in Jugoslavijo. Zastopnika Poljske in Jugoslavije sta že v Parizu, da se dogovarjata glede vojaške konvencije.

Listnica uredništva.

Organizacija vojnih invalidov v Šmarju: Imamo izkušnjo, da se s takimi dopisi v listu nič ne doseže. Naj stvar vzame resno v roke Vaša celotna organizacija v Ljubljani, le tako bo mogoče kaj doseči!

Vsled odhoda v Prago se tem potom najsrčneje poslavljam od vseh prijateljev in znancev.

Zdravo!

dr. Vladimir Brezovnik

KINO GABERJE.

Sobota, nedelja, ponedeljek
10., 11. in 12. prosinca

1 minuto
pred dvanajsto

Detektivska drama v 4 dej.

V glavni logi

Lota Neuman.

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z o. z.

inženirska pisarna in stavbno podjetje

Ljubljana, Sodna ulica št. 2.

Maribor, Viktringhofova ulica št. 34.

Brzojavni naslovi:

JIP — Ljubljana, — JIP — Maribor.

Oddelek I. Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo. Oddelek II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija. Oddelek III. Beton, železobeton. Železne konstrukcije. Oddelek IV. Železnice, ceste, predori, mostovi. Oddelek V. Industrijska in gospodarska poslopja. Oddelek VI. Komerčajno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.

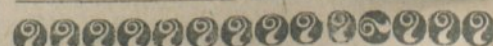
Franc Tašker
klepar v Celju
Za Kresijo (Vodnjaška ulica 7)

Sprejemajo se v točno izvršitev vsa stavbena in galanterijska

kleparska dela

kakor tudi vsa v stroko spadajoča popravila.

1253 18—13

GOSTILNA

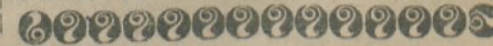
ERANIBOR

priporoča cenj. gostom najboljša domača vina ter vsak čas toplo in mrzlo kuhinjo.

Za obilni obisk se priporoča

A. Robek.

244 104—77

Branko Milaković — Miloš Štibler:

Srbski božič.

Največji praznik v našem narodu je božič, njega se raduje mlado in staro, to najbolje označuje ta naš izrek: »Raduje mu se, kao božiču!« Božič se raduje vsi, ker sledi dolgemu postu, ki je pri nas zelo strog (ne sme se jesti meso, jajca, mleko in vsa mastna jela, temveč samo ona, ki so rastlinske vsebine in ribe). Radi tega se za božič pripravljajo najboljše, kar se more. Iz tega zopet sledi narodni izrek: »Nije svaki dan badnji (božični) dan!« Za božič vsaka hiša pripravi prase, siromašnejše hiše vsaj ovco, purana, gosko itd. To se za božič peče in se zove »pečenica«.

Druga nedelja pred božičem se zove »materice«, a zadnja nedelja pred božičem »očevi«. To so mali predbožični prazniki za deco. Deca vstane rano zjutraj in na »materice« s posebnim vrvo pripravi spavajoči materijal k postelji ali kamorkoli, nato mater zbudi in jo pozove, da se odkupi s kakim darilom (»poklonom«). Na »očeve« se isto ponovi z očetom. S tem se pri nas pričnejo božični prazniki in odgovarjajo »materice« in »očevi« nekako svetemu Miklavžu pri katolikih.

Dva dni pred božičem je »Tucin dan«. Ta dan mnogi hišni gospodarji (»domaćini«) kolonijo, pripravljajo se raženj in vse potrebno za praznike. Devotke pripravljajo svoje obleke, a mladiči pištole in smodnik (»barut«), da bi mogli dostojno pozdraviti Kristovo rojstvo. Iz kleti (»podrum«) se nanosi vino in rakija, a kdor nima, ta nakupi. Ime »tucin dan« pride torej od besede »tuči«, ker kolonijo, to je: »tolčejo« pripravljeno živino. Na ta dan se nihče ne sme pripraviti in kregati, ker bi drugače po narodnem verovanju celo leto bolehal na turih.

Božični predan se imenuje »badnji dan«, dan s katerim se začne pravi božični praznik. Predpoldne gre »domaćin« (hišni gospodar) v šumo, da poseka »badnjak«. Za »badnjak« se navadno vzame mlado, precej debelo hrastovo deblo, s katerim se zalaga ogenj na sveti večer (»badnje večer«) celo noč. V našem narodu se ta običaj smatra kot spomin na ogenj (»vatra«), ki so ga pastirji pälili, da ogrejejo Krista in Bogorodico (Marijo) v betlehemski štalici. Mnogi domačini se kaj badnjak že pred solničnim vzhodom. Drevec, ki ga mislijo sekati, posipajo z žitom in rečejo pri tem: »Dobro jutro i čestit ti badnji dan!« Badnjak se navadno poseka samo od ene strani, a z druge strani se sme vsekati samo enkrat. Prvi košček lesa (»iverak«), ki odpadne pri sekanju, se shrani, da ga ženske položijo pod posodo, v kateri se shranjuje mleko. Verujejo, da bo od tega nastala na mleku bolja smetana. — Navadno se odseka 3 »badnjaki«. Domačin jih zapelje z vozom domu in jih nasloni na hišni zid. — Med tem, ko je domačin odšel v šumo po badnjak, skriva »domaćin« (hišni gospodar) vse stole in »vatralj« (»vatra«) je ogenj, »vatralj« je železna palčica, s katero se meša ogenj; »vatralj« imenujejo Slovenci v ljudskem narečju »širhaki«. Za badnjak se vedno vzame mlado drevo, a vrh sam ima v svetinosti služiti kot »vatralj«.

Na večer, ko se dobro zmrača, gre domačin iz hiše, da prinese badnjak in vsi vstanejo, da ga sprejmejo. Prečno vzame badnjak, se domačin odkrije in prekriza, nato ga položi na desno ramo in gre v hišo. Ko stopi v vrata, reče onim, ki so znotraj: »Dobar večer i čestit vam badnji dan!«, a neki moški iz hiše ga posiplje z žitom in odzdravi: »Dao ti Bog dobro, sretni i čestiti!« Badnjak se položi tako preko ognjišča, da odgori spodnji del. Ko je spodnji del slobočen, nosi se okolo čebelnjaka, ponekod tudi v hlev in klet, a na zadnje se položi na vrh mlado slivo ali jablan. Zgornji, tanjši del badnjaka se porabi, ko je odgorel, mesto »vatralja«. Toda po badnjaku se v ognju ne sme nabijati. Ako bi ne gorel dobro, tedaj se sme kvečjemu mirno priložiti druge komade, ki raje gore. Badnjakov ogenj se mora vzdržati celo noč, domačin ga čuva s celo rodbino do jutra.

Ko je domačin prinesel badnjak in ga naložil na ogenj, tedaj odide domačina in prinese eno veliko breme z vrvo povezan slame. Že med vratmi začne »kvocati«, to je klicati »kvo, kvo, kvo«, kakor kliče koldja svoje mlade, a deca prileti, prime mater za krilo in začne »pijukati«, to je klicati »pi, pi, pi, pi«, kakor odgovarjajo piščeta kokli. Med kvoca-

njem domačice in pijukanjem dece jemlje domačina iz bremena slamo in jo trosi po celi hiši, kar naj spominja na Kristovo rojstvo v jasliah. Ko se to završi, čita domačin molitev, poklekne pred »ikono«, to je podoba hišnega patrona in se pokloni s čelom do zemlje.

Nato se začne večerja. Miza se odstrani. Sredi sobe se pogrne na slamo, ki jo je domačina raztrosila po celi sobi, vreča, v kateri je bilo žito ali moka. Domačin meče v lušne košče orehe, deca beži za njimi in jih lovi. Kdor jih vlovi največ, ta bo imel v bodočem letu tudi največ sreče. Za tem se vsedejo na tla in večerjajo. Večerja je še postna. Po večerji lomijo in jedo orehe. Samo se jih ne sme lomiti z zobmi. Kdor bi jih lomil z zobmi, trpel bi po narodnem verovanju celo leto na zobobolu.

»Pečenica« (pečenka) se peče na sveti večer. Navadno streljajo s pištolami, ko se pečenka pristavi k ognju, isto tako ko se odstavi. Ravno tako se strelja, ko domačin nese badnjak v hišo, ko moli in ko se začne večerja. In ker se ta dela ne vrše v vseh hišah istočasno, zato se v srbskem selu celo večer sliši streljanje.

Slama, ki jo je potrosila po hiši domačina, ostane dva dni, ravno tako vreča, ki služi mesto mize. Razume se, da sede ljudje okrog te »mize« na tleh. Vrv pa, s katero je bila zvezana slama, se ne razveže, temveč tretji dan vrže domačina zavozljano vrv na dvorišče, a na vrv vrže žita za kokoši. Kokoši zobajo, a domačina jim govori: »Kako u skupu zobale, tako u skupu nosile!« (»Kakor ste skupaj zobale, tako boste skupaj nosile jajca!«) Slama se tretji dan pobere pohišti in shrani za gnezda valečim kokošem.

Rano zjutraj prvi dan božiča gre nekdo iz hiše, da prinese »nenačete vode«, torej vode, ki je isti dan še nihče ni rabil. S to vodo se vsi umijejo. Navadno je oni, ki prinese to vodo, pri studentu ali potoku vrgel v vodo najprvo nekoliko žita. »Nenačeta voda« se rabi tudi pri kuhanju.

Nato pride v hišo »polažajnik«. »Polažajnik« je »obiskati se«. »Polažajnik« je torej obiskovalec, posetnik, gost. Narod veruje, da bo cela hiša srečna, ako je na božič prvi posetil hišo človek, ki je »dobre sreče«. Vsak domačin radi tega že vnaprej naprosi primerne človeka, da mu naj bo »polažajnik«, to se pravi, naj ga na prvi dan božiča poseti rano v jutro. S tem običajem se čuva spomin na pastirje, ki so prvi obiskali Bogočloveka.

Polažajnik pozdravi že z vrat one v hiši z: »Hristos se rodi!« in vrže na nje nekoliko žita. Odgovore mu: »Vaistinu se rodi!« in istotako na njega vržejo nekoliko žita. Nato stopi polažajnik k ognjišču, vzame oni del badnjaka, ki je to noč služil kot vatralj in udarja z njim po še gorečem delu badnjaka tako močno, da odletavajo iskre in govori med tem: »Koliko vatrelica (isker), toliko godinica (let), toliko zdravlja, toliko sreče, toliko druba (živine) itd.« Po tem se polažajnik z domačimi in domači med seboj »mirobožajo«, to se pravi, poljubljajo se in govorijo pri tem sledeče: »Mir božji! Hristos se rodi! Va istinu se rodi! Poklonimo se Hristu i Hristovu rođenstvu!«

Ko se je to zvršilo, prinese domačina enega od skritih stolov in povabi polažajnika, da sede. Ko hoče sestiti, mu nekdo spodnese stol, da pada na tla, a domačina ga hitro pokrije s pripravljenim »pokrivačem« (odejo), ker veruje, da bo radi tega na mleku zmiraj debela smetana. Polažajnik mora ostati celi dan v hiši kot gost, da, smatra se celo kot kak sorodnik. Obično, ako je polažajnik iz sosedne hiše, gre kmalu domu in se ta dan po večkrat vrne. Od domačice dobi nogavice in srajco kot darilo.

Pri zajutruku (»doručak«) se po šest-tedenskem postu prvič je mastno jelo. — Ponekod se ob tej priliki kuha tudi »varenika«, to je rakija z medom. Pri doručku se navadno povzije že kos »pečenice« (pečenke). Po doručku odidejo v cerkev. Po izvršeni »liturgiji« (maši) se vsi ljudje medsebojno »mirobožajo« in se pri tej priliki izmirijo tudi vsi oni, ki so se tekom leta spili.

Opoldne se lomi »česnica«, to je posebna od koruzne moke in medu umešana pogača, v kojoj se dene srebrn ali zlat novac. Po obedu prinese domačin česnico, okadi njo in vse domače s kadilom, kakršno je običajno v cerkvi, a nato začne česnico lomiti — ne rezati! — ter vsak košček nameniti drugemu. Pri pr-

vem koščku, ki ga odlomi, reče: »Zdravljaj!«, pri drugem: »Sreči!«, pri tretjem: »Kuč!«, to je: hiši. Te tri kose položi na stran. Naslednji kos velja: »Domačinu!«, torej lomitelju samemu, četrti: »Domačici!« in nato slede vsi ostali člani hiše. — Kdor je v svojem kosu našel novac, ta bo imel v prihodnjem letu največ sreče. — »Zdravljaj!«, »sreči« in »kuči« namenjeni kosi se navadno spravijo za berače.

Prvi božični dan se ne gre v goste, pač pa drugi dan. Ako je sneg, se mladina drugi dan sanki. Do »Bogojavljenja«, to je do Treh kraljev, se ljudje pozdravljajo z: »Hristos se rodi!«, a odgovarja se: »Va istinu se rodi!« Na »Bogojavljenje« se pozdravlja: »Hristos se javi!« in odgovarja se: »Va istinu se javi!«

To so božični običaji, kakor se vrše v Šumadiji, srcu Srbije. Vrše se tudi po vseh ostalih krajih, kjer prebivajo Srbi, vendar ima v posameznostih vsak kraj kake posebnosti. Neke posebnosti je vredno omeniti iz Vojvodine, to je iz Bačke, Baranje in Banata. Mladenci že dolgo pred božičem negujejo svoje konje. Prvi dan božiča položijo preko konja mesto sedla lepe »čilime«, to je preproge ali tepihe in tako zajahajo skozi vas. Od svojih sorodnikov dobivajo »peškire« in »košulje«, to je brisače in srajce kot darilo, razun tega jih povsod pogoste, kamor pridejo. Drugi dan vprežejo najboljše konje v najlepše vozove in dirjajo skozi selo.

Cenjenim naročnikom vljudno naznanjamo, da znaša naročnina »Nove Dobe«:

celoletno	56 K
polletno	28 K
četrtletno	14 K
mesečno	5 K

Ne morate spati? Niti delati? Imate nervozne bolečine? Občutek zadovoljstva doprinese Vam Fellerjev pravi Elza-fluid, 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K.

Trpite na počasni prebavi? Zaprtju? To zlo se odstrani s praviimi Fellerjevimi Elza kroglicami 6 škatljic 12 K. Želodec okrepčujoča švedska tinktura, steklenica 12 K. —

Evgen V. Feller, Stubica dolnja, Elza-trg št. 356. Hrvatska. 1590 D 15—2

Čitajte najprej ilustrovani cenik tvrdke H. Suttner, Ljubljana št. 983, predno si kupite uro. Ta cenik Vam bo zaščita proti škodi in jezi zaradi slabih bazarndnih ur, in Vam pokaže, kako se more dobro in vendar ceno kupiti. Ta cenik Vam svetuje glede res dobrih ur specialne znamke »Iko« iz lastne tvornice v Švici, pa tudi drugih dobrih ur, verižic, prstanov, uhanov, daril za krst in sveto birmo, ter vseh ostalih zlatih in srebrnih predmetov. Pa tudi druge potrebščine n. pr. škarje, nože, britve, doze za cigarete, nažigalce, denarnice itd.

Ivan Dečko, Celje

kupuje laneno seme, vosek, strd in prazne steklenice v vsaki množini ter po najvišji ceni. 1627—25

Iščem gostilno v najem v celjski okolici. — Naslov se izve v upravnistvu. 41 3-1

Kupi se v Celju ali bližnji okolici manjša hiša z vrtom

ali posestvo v dobrem stanju. Ponudbe se prosijo na upravo tega lista pod šifro 1313. 19 3—2

Prodajo se 4 dvojnata okna srednje velikosti, in 3 izlivi. Vpraša se v Gospodski ul. št. 6. 37 2—1

Sprejme se na hramo uradnika ali dijaka. Naslov v upravnistvu lista. 22 3—2

Za apno žgati

išče delniška družba dobro moč, strokovnjaka. Znati mora postaviti poljske peči. Služba je dobra in stalna. Ponudbe naj se pošljejo na 44 3-1

Blocknerjev anončni zavod Zagreb, Jurjevska ulica št. 31 pod šifro »Vapno« 781.

Stole, žimnice, razno pohištvo in tapetniške izdelke ima v založbi:

287 156-31 **Marija Baumgartner**

Gospodska ulica 25.

Naročila se izvršujejo točno in solidno.

Solidna gospodična išče stanovanje in hrano. Pnu be v upravnistvu. 47 3-1

Par njiv med Žalcem in Sv. Petrom se da v najem ali prod. Naslov se izve v upravnistvu. 53 3—1

Mlinar

se sprejme takoj ali pozneje, če mogoče samski, za mali umetni mlin pri 50 2-1

Florjanu Gajšek

v Loki pri Žusmu.

Hrana in stanovanje v hiši, zahteva plače se naj v ponudbi navede.

Proda se posestvo

12 oralo, mlin in žaga, 7 gospodar-skih poslopij 1/2 ure od Celja. Cena po dogovoru. Naslov pove uredništvo »Nove Dobe«.

Proda se dobro ohranjen črni pianino,

moderne vrste, pripraven za vsako restavracijo. 46

Ljubljanska cesta 6, Celje.

Samostojna, izurjena, slovenščine in nemščine zmožna 52

prodajalka,

kakor tudi močan učenc se takoj sprejmeta v trgovino s špecerijo.

Jurij Krušič, Celje.

Učenca,

pridnega in poštenega sprejme v trgovino s papirjem 54

Janko Bovha, Celje

Kralja Petra cesta: 91.

Ugodno za kupiti:

1 velika črna zimska suknja, 1 rujava zimska suknja, 1 sako - suknja, 2 para škornev št. 43, 1 par finih čevljev št. 43.

Vpraša se pri Maks Zabukovšek, Cankarjeva ulica Celje.

Kupim

dra zdrava močna konja, srednje teže, za poljsko delo. 58 2-1

Ponudbe z navedbo starosti, cene in drugo na naslov:

Jos. Pauer, Braslovče, Savinjska dolina.

Proda se.

dvokolesni mešarski voz, 1 sod dobrega hrušovca in nekaj starega pohištva. Kje, pove upravnistvo. 59 2-1

Ženitna ponudba.

Samostojni obrtnik s premoženjem, želi v svrhu ženitno znanja s pošteno gospodično ali vdovo. Resne ponudbe pod »Prednost«, poštno ležeče, Žalec. 49 2—1

Kupi se hiša ali se pa v najem vzame ali brez iste v bližini železniške post. Ponudbe na L. Šuster, Kaplja vas, Sv. Pavel pri Preboldu. 55 4-1

Mastin.

Enkrat na teden eno pest. Ob pomikanju krme, ko se uporabljajo nadomestila sredstva za krmljenje pa se primeča dvakrat na teden. Prašek Mastin, dietetično sredstvo za živino je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko enkrat polizvajo in ga ponovno rabijo. 6 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za 1 prašička ali vola. Ako se Mastin pri vas vlekarah in trgovinah ne dobi, potem naročite po pošti, 5 zavojev Mastina K 20 50 poštnine pristoja na dom. **Mazilo zoper garje** (naftamazilo) uniči pri ljudeh in živini garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Ne smrdi, ne maže perila 1 lonček 8 K. **Lekarna Trkoczy** v Ljubljani, Kranjsko, zraven rotovža. 57 24—1

Ivan Ravnikar
Celje
kupuje po najvišjih
dnevni cenah:
laneno seme,
suhe gobe,
in vosek.
104-107

**Sedlarska in tape-
tarska delavnica**
Iv. Strelec
245 104-82
Celje, Samostanska
ulica šte. 16.

Maks
Zabukošek
krojaški mojster
v Celju
Cankarjeva ulica
se priporoča za točno in so-
lidno izvršitev oblek za go-
spode. 11 2

LURION
s katerim si lahko vsak napravi
1/4 finega čistila (kreme) za čevlje.
Dobi se v špecerijski trgovini ter
dežel. pridelki na debelo in drobno
Franc Kolenc
Celje, Narodni dom.
Kupim tudi vsako množino lane-
nega semena po najvišji ceni.
213 52-47

**Stavbeno in galan-
terijsko kleparstvo**
Ant. Jošta nasl.
Franjo Dolžan
Celje
26 Kralja Petra cesta 8
nasproti „Belega vola“
Prevzema vsa v široko spadajoča
dela, izvršitev točna in solidna.

Izdolovanje vseh vrst čevljev
od priprostih do najfinejših
po dnevnih cenah 45 150-2
Rud. Zontič
Celje (blizu kolodvora)
Kocenova ulica šte. 2.

FRANC KRAMAR
CELJE
Na debelo in drobno! 375 52-38
Zaloga igrač. galanterijskega, norimberškega
in modnega blaga ter kranjskih izdelkov.
Velika zaloga najboljših stročnic in cig. papirja.

Fran STRUPL, Celje
Zaloga stekla,
porcelana, svetilk,
ogledal, okvirjev in
raznovrstnih šip.
230
Prevzetje ste-
klarskih del
Kralja Petra cesta
1222222222222222

PRIPOROČAM
SEURADOM, ŠOLAM
IN PISARNAM Z VELIKO
ZALOGO VSEH VRST PA-
PIRJA IN PIS. POTREBŠČIN
JANKO BOVHA
KRALJA PETRA CELJE CESTA ST. 31
V zalogi velika izbira vseh vrst
šolskih potrebščin kakor: svin-
čniki, peresa, zvezki, črnilo,
radirke, tablice, barvice itd.
Postrežba točna in so-
lidna, cene nizke.
10-8

261 **Vinko** 52-49
Kukovec
stavbno podjetje in trgovina
z lesom
Čava šte. 22 pri Celju

Vedno
na novo dobiva veletrgovina Ster-
mecki v Celju v velikanskih mno-
žinah sukno, kamgarn in hlačevino za
moške obleke, volno cefir, modrovino
in pisano tkanino za ženske obleke
šifon, belo in in pisano platno za pe-
rilo in razno manufakturno orjago, ka-
tero prodaja zaradi ogromnega nakupa
po najnižjih cenah in ako se ne verja-
mete, poskusite takoj, samo z enim
nakupom, da se sami prepričate.
Veletrgovina in razpošiljalna
R. Stermecki v Celju
ima tudi velikansko zalogo gotovih
moških, ženskih, deških in otročjih
oblek, bluz, kril, hlač, čevljev, perila,
denarnic, nogavic, robcev in natisne
drugih predmetov, katere tudi prodaja
po čudovito nizkih cenah in na zahtevo
pošlje vsakemu ilustr. cenik.
Vzorcev sedaj se ne pošiljam.
R. Stermecki
v Celju.
4-2

Zahtevajte cenike!
Edina slovenska specialna trgovina z barvami.
Fige, rožiče, rozine, slivovko, rum, ter vse kolo-
nialno blago, vermut, vino, brusni kamni, milo,
biči za kočijaže itd. se dobi pri domači tvrdki
Ivan Ferlež, Celje, Nar. dom.
Bukova drva rezana K 34- v polenih K 32-.

Hotel pri "Kroni"
Izvrstna vina, vedno sveže pivo in vsak čas topla
in mrzla jedila Sprejemajo se tudi abonementi. Na
razpolago so tudi konjski hlevi.
Za obilen obisk se priporoča
1664 **Adolf Kovač.**

Knjigarna, Goričar & Leskovšek: Celje
umetnine, muzikalije
Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin na debelo in drobno.

Zbirni oglasnik BLOCKNER Zagreb, Jurjevska
trudke ul. 31, Telefon 21-65
Zavod za oglaševanje. Zavod za oglaševanje

Hočete obdržati svojo lepoto?
Hočete imeti kakor baržun mehko kožo?
Nočete solčnih peg, mozoljev in ogrcev?
Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno kožo obvarujočo
pomadi! Občudovani bode! Zavidani! 1 lonček 6 K, št. III. močnejše
vrste 9 K, k temu Fellerjevo najfinejše lilično mlečno milo 15 K.
Hočete imeti lepe, zdrave lase?
Fellerjeva prava Elza Tannochine pomada za
rast las doseže bujne lase! Zapreči prihaj pre-
rano osivenje. Zabrani pleš! 1 lonček 6 K št.
III. 9 K. — Mazilo z brke 1 K 80 v in 2 K 50 v.
Mučijo Vas kurja očesa?
Fellerjev pravi turistovski obliž učinkuje brez
bolečin hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih očes
več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala
škatičica 3 K 50 v, velika škatičica 5 K 50 vin.
Želite se kaj? Fellerjeve Elza umivalne pastilje
(Kolonjske vode) 1 škatičica 5 K. —
Fellerjev usipalen prašek proti potenju 1 škatičica 5 K. — Fel-
lerjev mentolni črtik zoper glavo in zobobol 1 škatičica
1 K 50 v. — Fellerjev Elza Fluid 6 dvojnati ali 2 veliki
steklenici, spcialni 27 K. — Najboljši parfum z najfinej-
šim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hoga-puder Dr. Kluger,
bel, roza in rumen, 1 velika škatičica 12 K. — Močna Fran-
cova v steklenicah po 6 K in 16 K. Omot in poštnina
1-99 15-4 posebej, a najceneje.
Evgen V. Feller ljekarna, Štubica Donja, Elza trg št. v. 356. (Hrvaško)

Hočete dobro in poceni kupiti?
Najzanesljivejša ura je Suttner-jeva ura!
Nikelnasta, jeklena, srebrna ali zlata
ura, vsaka Vas bo zadovoljila! Tudi
veržice, prstane in uhane, vsakovrstne
darove, in potrebščine, kakor: škarje,
nože, priprave za britje, šibčnjake,
diamante za rezanje st. kla, doze za
smodke in cigarete, zapestnice i. t. d.
Vse dobro in poceni najdete v ceniku
od:
H. Suttner, Ljubljana št. 983
1600 25-2

ZVEZDA-TISKARNA V-CELJU
izvršuje okusno in hitro vsa v njeno stroko spadajoča dela v priprosti in tudi v najmodernejši
izpeljavi. Najrazličnejše tiskovine za šole, šolska vodstva, za občinske in župnijske urade, za
društva, korporacije, trgovce in obrtnike, zasebne itd. Računske zaključke za denarne zavode.
Strossmajerjeva ulica šte. 3